

תקנות בתי המשפט ובתי הדין לעבודה - עיון בתיקים תשס"ג- 2003

סיכום והסבר:

הדיון בתיקי בתי המשפט ובתי הדין לעבודה נסוב סביב תקנות העיון, שנועדו להסדיר את זכויות הציבור והצדדים השונים לעיון בתיקים השונים. התקנות מגדירות מי רשאי לעיון בתיקי בתי המשפט, תחת אילו תנאים, ומהן ההגבלות שניתן להחיל על עיון זה.

התקנות מחלקות את זכות העיון בין כמה סוגים של אנשים:

1. **עיון הציבור** – כל אדם רשאי לעיון ברשימת המשפטים ובפסקי דין שאינם אסורים לפרסום.
 2. **זכות עיון של בעלי הדין** – בעלי דין רשאים לעיון בתיקים בהם הם צד, בכפוף להגבלות חוקיות.
 3. **זכות עיון של מי שאינו בעל דין** – אדם שאינו צד בתיק יכול להגיש בקשה לעיון, כאשר בית המשפט שוקל את הבקשה בהתאם לאינטרסים של הצדדים בתיק.
- בנוסף, התקנות מתייחסות לאפשרות של מתן **היתר כללי לעיון** במקרים בהם קיים עניין ציבורי, תוך שמירה על האיזון בין הצורך בעיון לבין הפגיעה האפשרית בפרטיות הצדדים.
- בקשות לעיון נדונות על ידי שופט, ולפני אישור העיון בית המשפט יכול לשקול את הנזק שעלול להיגרם למעורבים ולהטיל תנאים להגבלת היקף העיון או פרטיות הצדדים.
- להלן פירוט הסעיפים המרכזיים של התקנות כפי שמופיעים במסמך:

1. **הגדרות (סעיף 1)**: סעיף זה מגדיר מונחים חשובים לתקנות כמו "בית משפט", "החלטה", "עיון", "מנהל בתי המשפט", ו"תיק בית משפט". הגדרות אלו חיוניות להבנת ההקשר של התקנות ולמי הן חלות.
2. **עיון הציבור ברשימת המשפטים (סעיף 2)**: כל אדם רשאי לעיון ברשימת המשפטים המוחזקת במזכירות בית המשפט, וכן בהחלטות שאינן אסורות לפרסום על פי דין.
3. **זכות עיון של בעלי הדין (סעיף 3)**: סעיף זה קובע שבעל דין רשאי לעיון בתיק בו הוא צד, לאחר שמילא הודעת עיון בהתאם לנדרש. בעלי דין כוללים גם נציגים משפטיים כגון סניגור ציבורי ועובדי הסיוע המשפטי.
4. **זכות העיון של מי שאינו בעל דין (סעיף 4)**: אדם שאינו צד ישיר בתיק רשאי להגיש בקשה מנומקת לעיון בתיק בית המשפט. הבקשה נבחנת על ידי השופט, תוך שקילת האינטרסים של הצדדים השונים בתיק, כולל שיקולי פגיעה בפרטיות או נזק.
5. **היתר כללי לעיון (סעיף 5)**: מנהל בתי המשפט רשאי להעניק היתר כללי לעיון בתיקים במקרים בהם יש עניין ציבורי. ההיתר יכול להיות מותנה בתנאים כמו השמטת פרטים, הגבלת מספר המעיינים, או מניעת זיהוי המעורבים בתיק.
6. **סדרי עיון והסמכות לקבע (סעיף 6)**: הסעיף קובע את סדרי העיון ומועדי העיון שיקבע נשיא בית המשפט, וכן את הזכות לעיון באמצעות רשת האינטרנט או באמצעים ממוחשבים אחרים.
7. **תחולה ושמירת דינים (סעיף 7)**: תקנות אלו חלות גם על בתי הדין לעבודה, בשינויים המחויבים. סעיף זה גם מתייחס למידע שנוצר על ידי רשות ציבורית ולא על ידי צד להליך.
8. **ביטול (סעיף 8)**: סעיף זה מבטל את תקנות הארכיון משנת 1935, תוך שמירה על חלק מהיתרי העיון שניתנו לפי התקנות הישנות.
9. **תחילה (סעיף 9)**: סעיף זה קובע את מועד תחילתן של התקנות ואת הזמן בו יש לבצע את השינויים הנדרשים לפרסום אמות המידה לעיון בתיקים. התקנות מבוססות על איזון בין זכות הציבור לעיון בתיקים לבין הצורך בהגנה על פרטיות הצדדים המעורבים בתיק, והן מסדירות את סדרי העיון ואת הכללים להגשת בקשות לעיון.